

A Igreja e a Política

Não existe o dilema. O desafio a enfrentar é o da integração da necessária contribuição dos técnicos com a participação do povo, através de processos adequados. Na Doutrina Social da Igreja a participação na vida pública conta-se entre os direitos fundamentais da pessoa humana. JOÃO XXIII ensina: "Coerentemente com a dignidade da pessoa o direito de participar ativamente da vida pública, e de trazer assim à sua contribuição pessoal ao bem comum dos concidadãos". E recorda palavras de PIO XII: "A pessoa humana, como tal, não só pode ser considerada como mero objeto ou elemento passivo da vida social, mas, muito pelo contrário, deve ser tida como o sujeito, o fundamento, e o fim da mesma (Radiomensagem de 24-XII-1944)" (PT, n. 26). Condição essencial dessa participação é o respeito do direito de informação e de expressão do pensamento: "Todo ser humano tem... direito à liberdade na pesquisa da verdade, e, dentro dos limites da ordem moral e do bem comum, à liberdade na manifestação e difusão do pensamento... Tem direito também à informação verdadeira sobre os acontecimentos públicos" (PT, n. 12). Por fim, como salvaguarda indispensável da dignidade das pessoas, JOÃO XXIII insiste no direito de reunião e de associação: "Como tanto inculcamos na Encíclica MATER ET MAGISTRA, é de todo indispensável que se constitua uma vasta rede de agremiações ou organismos intermediários, adequados a fins que os indivíduos por si sós não possam conseguir de maneira eficaz. Semelhantes agremiações e organismos são elementos absolutamente indispensáveis para salvaguardar a dignidade e a liberdade da pessoa humana, sem lhe comprometer o sentido de responsabilidade" (PT, n. 24).

"Para contrabalançar a teocracia, que se agiganta, é preciso inventar formas de democracia moderna, que consista não somente em dar a cada homem a possibilidade de se informar e de se expressar, mas em fazê-lo tomar parte efetiva na responsabilidade comum. Desta maneira, pouco a pouco, se transformam os grupos humanos em comunidades de participação e vida. A liberdade, que, muito frequentemente, se afirma como reivindicação de autonomia, que contraria a liberdade do outro, desabrochará em sua realidade humana e profunda: comprometer-se, dedicar-se inteiramente, a fim de construir solidariedades ativas e vividas" (OA, n. 47).

1.2.2. OS ANTAGONISMOS NA VIDA POLITICA

08. A vida política se revela campo de antagonismos, ao mesmo tempo que resulta do esforço para integração da comunidade. O aspecto mais chocante, é, sem dúvida, o dos antagonismos, sobretudo quando estes recorrem à violência declarada ou disfarçada. Entretanto deve-se dizer que os conflitos políticos, lealmente contidos dentro dos limites do respeito aos direitos fundamentais das pessoas e dos grupos, e enfrentados com vistas ao bem comum, são benéficos e mesmo necessários à superação das dificuldades e crises so-

ciais. Os antagonismos são frutos de causas várias que se reforçam mutuamente. Devemos, antes do mais, assinalar a ambiguidade do próprio poder político. Por um lado, é ele fator de integração, por outro atua como força coatora, que procura condicionar todos efetivamente à realização dos objetivos considerados por seus detentores como sendo de interesse nacional.

Além das divergências da vida partidária, e das lutas pela conquista do poder, ou por sua manutenção, há outros fatores de tensões, mais ou menos profundas. Citaremos, entre muitos, a carência de recursos básicos, a idade média da população, extremamente jovem, a sua distribuição no território, a situação de dependência econômica e cultural, as diferenças regionais, os preconceitos sociais ou raciais.

Em nosso país, apesar de vigorosas medidas tomadas nos últimos anos com a intenção proclamada de promover alguma redistribuição socialmente mais justa dos encargos e dos benefícios, como a reforma fiscal, os vários programas sociais, a implantação da infra-estrutura de comunicação e transportes, a alfabetização e qualificação profissional de adultos, não se pode ignorar a existência de abusos de poder, de privilégios de grupos, de estruturas de dominação a serviço de ambições desmedidas.

Os antagonismos políticos e os meios utilizados são muito variados. Dependem das instituições, das mentalidades, da cultura dos povos e do regime político vigente. Uma será a fisionomia do antagonismo em regime democrático, no qual os detentores do poder reconhecem o papel da oposição e esta, por sua vez, tem força e condições para opor-se a qualquer tentativa de absolutizar-se o poder e dele participar real e efetivamente, na sua maneira. Outra a característica da tensão em regimes fortes que julgam necessário criar uma participação da oposição.

ESPORTE EM REVISTA

- ◆ **Campeonato paranaense:** Atlético - Umarama 1x1, União - Iguaçu 2x0, Londrina - Pinheiros 1x0, Colorado - Paranavi 4x1, Coritiba - Colorado 1x0, Iguaçu - Paranavi 2x1, Operário - Umarama 0x0, Pinheiros - Bandeirantes 2x0, Rio Branco - Londrina 0x0.
- ◆ **Campeonato carioca:** Vasco - Botafogo 3x2, Fluminense - Bangu 4x0, Flamengo - Portuguesa 1x0, Olaria - São Cristóvão 3x0.
- ◆ **Campeonato paulista:** Portuguesa - Guarani 1x0, Botafogo - Juventus 0x0, São Bento - Noroeste 0x0, São Paulo - Portuguesa 2x2, Saad - Santos 3x1, Corinthians - Guarani 1x1, Botafogo - Comercial 2x1.
- ◆ **Campeonato gaúcho:** Internacional - Esportivo 4x0, Grêmio - Caxias 2x0, Grêmio - Sta. Cruz 2x2, Ipiranga - Internacional 2x0, Atlético - Encantado 2x0.

Brasil será sexto país mais populoso do mundo

País de dimensões continentais e dotado de imensos recursos naturais, tem o Brasil logrado rápido crescimento populacional, que o situa hoje como o sétimo país do mundo no que se refere ao tamanho da população. No ano de 1972, a população brasileira ultrapassou a cifra de 100 milhões. Ao atual ritmo de expansão demográfica de quase três milhões de pessoas por ano, o Brasil superará o Japão em 1977, quando atingirá 114 milhões, tornando-se o sexto país do mundo em população. Serão mais populosos a China, a Índia, a Rússia, os Estados Unidos e a Indonésia.

Em 1900, o Brasil representava apenas 1,1% da população mundial. A porcentagem se elevou a quase o dobro em 1950 e a 2,6% em 1970. No começo do século, representávamos 27,6% da população na América Latina; em 1950, quase 32% e em 1970, 33,4%. Estas cifras indicam que o ritmo de crescimento populacional do Brasil tem sido bem mais rápido do que o da população do mundo como um todo, e mais

veloz do que o da América Latina, região de mais célere crescimento demográfico no planeta.

A população brasileira cresceu de pouco menos de 10 milhões em agosto de 1972, quando foi feito o primeiro censo demográfico, para 100 milhões de pessoas um século depois, em agosto de 1972. Até o início da década de 1940, a taxa de crescimento populacional foi inferior a 2% ao ano, elevando-se rapidamente, desde então, para atingir 3% na década de 1960, quando começou a declinar lentamente. Este crescimento demográfico decorreu da inter-relação entre taxas de natalidade elevada, que se mantiveram superiores a 40 mil até o fim da década passada, e de taxas de mortalidade, que declinaram lentamente até meados da década de 1940, quando passaram a baixar vertiginosamente, caindo a menos de 10 por mil, por volta de 1968 (CIC).

Impressões de uma viagem à Polônia

Pe. Frei Alberto Stawinski
A CASA DAS IRMÃS FELICIANAS EM CROÁCIA

O velho casarão das Irmãs Felicianas, situado à rua Smoleńsk, em Croácia, tem servido, por muitos anos, de Casa Generalícia da Congregação. Atualmente, a Casa Generalícia dessas Irmãs está instalada em Roma (Itália, Via del Casaleto, 540). Mas, a Casa do Noviciado, que, em 1866, foi anexa ao convento da rua Smoleńsk, continua ativa até ao presente. Nessa Casa várias centenas de moças vocacionadas receberam sólida iniciação na vida religiosa. No século 19, tanto na Polónia, como nos outros países europeus, era reduzido o número de Congregações e Ordens religiosos femininas. Viviam em mosteiros de clausura papal. Não se dedicavam a atividades externas, por exemplo, do magisterio, da catequese e das obras assistenciais, a não ser em casos excepcionais. A Congregação das Irmãs Felicianas, com a sua vida mista de oração e apostolado, veio romper a corrente tradicional. A primorosa formação religiosa e ascética e o zelo missionário com que as pioneiras felicianas se entregavam ao apostolado, quer em orfanatos, quer em igrejas paroquiais, quer em zonas rurais, tiveram o condão de engrangear-lhes a estima e a veneração do povo. O exemplo de uma vida cheia de abnegações e exclusivamente voltada para Deus e para o bem do próximo acabou despertando numerosas e excelentes vocações religiosas. Apesar de supressas, em seu nascedouro, pelo malfadado decreto do czar Alexandre II, em 1864, e apesar de todas as cavilosas restrições do Imperador Austríaco, a Congregação

das Irmãs Felicianas, suscitada por inspiração divina, conseguiu sobreviver, crescer e expandir-se de maneira impressionante. A Serva de Deus, Madre Angela Truszkowska, foi deusas o prodigioso grão de trigo de que fala o Evangelho. Consagrou a sua vida a Deus e à Igreja, morrendo a si própria e dando vida à enorme família felicana, cujos membros, hoje, devem beber a casa dos cinco mil. E pelos frutos que se conhece a árvore. As Irmãs Felicianas receberam, em herança, da sua venerável Fundadora um grande patrimônio, que devem salvaguardar a custo dos maiores sacrifícios, se quiserem ser dignas filhas de tão santa Mãe.

Visitando a Casa do Noviciado das Irmãs Felicianas, em Croácia, tive a impressão de ver em cada uma das 14 novicias a imagem da veneranda Mãe Fundadora. Receberam com linda saudade e com a vocalização de várias canções patrióticas. Executaram até, uma canção brasileira. Por fim, ofertaram-me um ramalhete de cravos. Esforcei-me para agradecer-lhes, da maneira melhor possível, tamanha manifestação de carinho. Em retribuição, também lhes cantei algumas canções brasileiras. Mostrei-lhes, ainda, como no Brasil já cantamos melodias polonesas com a adaptação de palavras portuguesas. A Irmã Mestreza das Novicias fez questão de gravar em fita magnetofônica a minha palestra e os meus cantos. Na despedida, todas essas Irmãs novicias me pediram que retransmitisse cordiais saudações às co-irmãs da Vice-Provincia de Curitiba. Algumas manifestaram grande desejo de vir para o Brasil.

Desde disso tudo, restava-me, ainda, visitar a célebre "Cozinha da Irmã Samuela". Na época, em que

as Irmãs Felicianas se estabeleceram na cidade de Croácia, era precária a situação econômica de muitos estudantes secundaristas e universitários. Por falta de recursos, havia estudantes que se privavam do almoço, para não perder as aulas. Foi, então, que por iniciativa da Madre Josefina, enfermeira da Madre Fundadora, se idealizou a "cozinha do estudante pobre". A direção e a administração dessa cozinha foi confiada à Irmã Maria Samuela. A "Cozinha da Irmã Samuela" começou a funcionar em 1972. Durante 60 anos ininterruptos, a Irmã Samuela com carinho e dedicação de mãe esteve servindo, de graça ou quase de graça, gostosas refeições a centenas de estudantes pobres. A generosa população de Croácia contribuía, na medida do possível, com ofertas para a "Cozinha da Irmã Samuela". Os estudantes croacianos manifestavam sua gratidão para com a sua benfeitora, clamando-a "A Mãezinha Samuela". Aos 89 anos de idade, a caridosa Irmã Samuela morreu santamente, como santamente tinha vivido. Toda a cidade de Croácia cobriu-se de luto. O príncipe Arquiepispo de Croácia, Card. Adão Sapieha, prontificou-se a presidir aos funerais dessa humilde Irmã felicana, que soubera conquistar os corações não só da classe estudantil, mas de toda a população de Croácia.

A quem deseja conhecer a vida da Serva de Deus, Madre Angela Truszkowska, e bem assim as origens, a ideal e a expansão da Congregação das Irmãs Felicianas, recomendo o livro de Irmã Winowska: "A VERDADEIRA FISIONOMIA DE ANGELA TRUSZKOWSKA" (Irmãs Felicianas, Cx4 P. 7433. Curitiba).

LUZ

PÁGINA 8 — 27 DE AGOSTO DE 1974

Dia do Soldado comemorado em todo território Nacional

Em alusão à data, o Ministro do Exército, General Silveira Frota baixou Ordem do dia, dirigindo a seguinte saudação:

"Soldado brasileiro" Saudar, em tu, que estás agora no serviço ativo — na realidade de tua bliss verde-oliva, de tuas divisas, de tuas botas, de tuos bordados — o soldado brasileiro de hoje e de sempre, é o propósito de quem, soldado a inteiro e só soldado, foi trazido, de dever em dever cumprido e pela confiança do Presidente da República, ao dever maior de, à frente de todos os soldados, apoiar o exército brasileiro a cumprir sua nobilitante missão constitucional".

Esta é a abertura da Ordem do dia do ministro do Exército, Couto Coelho da Frota, do Exército, em alusão ao Dia do Soldado, em homenagem a Duque de Caxias, comemorado dia 25 p.p. Em Curitiba, a 5.ª Região Militar encerra o ano de comemoração e os festejos alusivos a data, com a tradicional corrida do facho entre as unidades militares da região, e o Centro Civico, houve o juramento à Bandeira Nacional por parte dos soldados, além do desfile de praças, com todas as corporações aqui radicadas.

Prosseguindo, a Ardem do Dia saudou no soldado, "o critério que não conheço, em tua correção de atitudes, em tua disciplina, em teu garbo e na firmeza de tua vigilância, e a agenda gloriosa dos grandes chefes militares do passado e do futuro, não recruta que se dá, por inteiro, a seriedade do soldado, a presteza na obediência e ao aperfeiçoamento na instrução assim como no graduado que exerce, com valor, firmeza e compreensão, a sua direta liderança, o mesmo espírito de Caxias, o extraordinário guia de todos nós".

ORDEM DO DIA

Prosseguindo, o ministro Silvio Frota saudou, "nos jovens oficiais e naqueles a quem o sacerdócio já reconheceu as crescentes responsabilidades da ascensão, a mesma chama de ignorados combatentes de todas as campanhas não deixou a defesa de nossa soberania, de nossa honra ou do interesse nacional.

Nelas encontro as sementes da anônima bravura de mamelucos e mulatos, caribocas, mestiços e mamezinhos e dos montes dos Guararapes e das Tabocas, expulsaram o invasor e deixaram, no massapé, as raízes do Exército e da Nação. Saúdo, nos chefes militares de hoje, a alma indomável dos combatentes cujos nomes a História não reconhece nos entreveros das Guerras fronteiriças e que nos Aspersiona a gratidão do povo lapidado no carinhoso apelativo de praças.

Saúdo em ti, soldado de agora, os velhos chefes que se deram tudo com o seu exemplo e que já se foram para sempre, que não deixaram memória mas plantaram alvices que exerceram seu dever sem alarde, mas se realizaram ao completo, no fundo de si mesmos. Esses tiveram grandeza na austeridade e na disciplina, na consciência de haverem servido ao Exército e ao País.

A todos os verdadeiros soldados dirijo a minha saudação, neste 25 de agosto, pedindo-lhes que dediquem as melhores energias de seu pensamento e de sua ação ao difícil que nos distingue, entre todos os servidores, como instrutores essenciais da Segurança Nacional, entendida, com o presidente Ernesto Geisel, como "a capacidade moral, espiritual e material de um povo em sobrepôr-se às forças antagônicas que lhe tolham o caminho do desenvolvimento, do bem e da grandeza".

Wszystko przemawia za tym, że nowy wiceprezydent Stanów Zjednoczonych — Nelson Rockefeller będzie ratwierzony na tym stanowisku przez większość Kongresu. "Rocky" uważany jest bowiem przez prasę amerykańską za człowieka, który nie był zaangażowany w wojnie wietnamskiej ani w wojnie w Watergate. W ciągu zaś lat rządów jako gubernator stanu Nowego Jorku okazał się doskonałym administratorem, a choć należy do partii republikańskiej — many jest ze zwyczaj przekonań liberalnych.

Rockefeller ma za sobą ważne stanowiska, które sprawował za urzędowania prez. Roosevelta w departamencie zdrowia (1940 r.) oraz podczas rządów prez. Truman (1945 r.), kiedy to pracował w departamencie wychowania. Był również subsecretar stanu podczas rządów prez. Johnsona dla spraw amerykański Łacińskiej. Jest także założycielem Fundacji Rockefeller, zajmującej się wpływami i prestiżem USA

NELSON ROCKEFELLER

NOWY WICEPREZYDENT USA

Nelson Rockefeller

na świecie, oraz zdobywaniem nowych sprzymierzeńców U.S.A.

"Rocky" znany jest na świecie jako multimilioner, jako obrońca kapitalizmu znajdującego się obecnie w kryzysie inflacyjnym. Doskonale orientuje się w zagad-

nieniach polityki zagranicznej, zwłaszcza w problemach Ameryki Łacińskiej, którą odwiedził dwukrotnie. Przez 15 lat rządów stanem Nowy Jork, będąc obrany na 20 stanowisko w latach 1962, 1966 i 1970. W 1973 r. Rockefeller zrezygnował ze swego urzędu, by lepiej zająć się swą Fundacją do której powołał Henry Kissingera — jako swego osobistego doradcy.

Nowy wiceprezydent USA urodził się 8 lipca 1908 roku. Posiada dyplom Uniwersytetu z Dartmouth. Razem z bratem Dwiplem odziedziczył ogromną fortunę po swym dziadku John D. Rockefeller. Nie miał szczęścia zostać oficjalnym kandydatem na konwencjach partii republikańskiej, będąc zwyciężonym przez Nixona w 1960 roku, przez Goldwatera w 1964 r. i powtórnie przez Nixona w 1968 r. Ożenił się dwukrotnie: pierwszy raz z Mary Ted-Hunter Clark w 1930 r. z którą miał troje dzieci; drugi raz z Margaret Fiter Murphy w 1963 r. z którą ma dwoje dzieci.

Misje handlowe w Brazylii

DELEGACJE 6 PAŃSTW ODWIEDZIŁO KRAJ

Itamarati (brazylijskie MSZ) odbyło szereg spotkań z szeszczoła w budowie zapory wodnej w Itaipu, w przemysłowej energetycznym i elektrycznym itp. miało swój wyraz w urzędzeniu angielskiej wystawy przemysłowej w S. Paulo. Wystawa ta cieszyła

niem inwestycja w Brazylii, zwłaszcza w budowie zapory wodnej w Itaipu, w przemysłowej energetycznym i elektrycznym itp. miało swój wyraz w urzędzeniu angielskiej wystawy przemysłowej w S. Paulo. Wystawa ta cieszyła

niem inwestycja w Brazylii, zwłaszcza w budowie zapory wodnej w Itaipu, w przemysłowej energetycznym i elektrycznym itp. miało swój wyraz w urzędzeniu angielskiej wystawy przemysłowej w S. Paulo. Wystawa ta cieszyła

Po Mszy Świętej, odprawionej z okazji uroczystości Dnia Zdobycia Polskiego w Rio de Janeiro w dniu 18 sierpnia 1974 r., wychodzą z polskiego kościoła parafialnego. Wiceprezydent Brazylii — general Adalberto Pereira dos Santos i Marszałek Cordeiro de Farias — odprowadzani przez prezesa SPK Stowarzyszenia Polskich Kombatanów — Janusza Pawelkiewicza.

Odnowa fazend kawy

NAJLEPSZY PRODUKT NA ZDOBYCIE DEWIZ

Odnowa fazend kawy w całej Brazylii rozpoczęła się w 1969/70 roku w którym zasadzono 38,1 miliony krzewów kawowych. W 1970/71 plantacja nowych krzewów doszła do 37,3 miliona, w 1971/72 — 372,3 mln. krzewów, zaś w 1972/73 posadzono również 4 miliony 400 tys. 372,3 miliony krzewów. Liczba powyższa zmalała znacznie w 1973/74 r. wyniosła bowiem tylko 166,3 mln. krzewów kawowych.

Fakt powyższy tłumaczyć należy pewnym zastojem w eksporcie kawy z powodu jej wysokiej ceny oraz ze względu na znaczne zapasy kawy w USA i w Europie. Obecnie po kilku miesiącach zapasy powyższe są na wyczerpaniu, dlatego eksport kawy brazylijskiej wydajnie się zwiększył. Ponadto cena kawy na rynku wewnętrznym także poszła w górę, co dodało nowego bodźca do dalszego rozwoju plantacji kawowych.

By lepiej zilustrować stan odnowy tych fazend, warto przytoczyć tutaj następujące dane: stan Minas Gerais zasadził w ostatnich latach 253,9 miliony krzewów, S. Paulo — 220,3 mln., Parana — 211 mln., Mato Grosso — 54,9 mln., Espírito Santo — 26,9 mln., Goiás — 15,4 mln., Bahia — 14,2 mln., Ceará — 4,6 mln., Rio de Janeiro — 3,2 mln., oraz Pernambuco — 0,9 mln. krzewów. Razem 804,4 miliony krzewów.

Przed rozpoczęciem odnowy fazend kawy, jedynie 3 stany interesowały się tą sprawą tj. Minas Gerais, S. Paulo i Parana. Ta ostatnia zajmowała w zbiorach pierwsze miejsce. Innym stanom wyżej wymienionym, nie posiadającym tak lukratywnego produktu na eksport, plan rządowy wydał się wiele korzystny, tym bardziej że każdy plantator otrzymał pomoc rządową i łatwe kredyty.

Kraje Ameryki Łacińskiej i Afryki produkujące kawę starają się dojść do porozumienia, by jednostajnie cenę kawy na rynkach zagranicznych.

W KALEJDOSKOPIE

- ◆ **MEKSYK** — Prezydent Meksyku Luis Echeverria zapowiedział, że nie zapłaci okupu za porwanego przez nich teścia lecącego 83 lat.
- ◆ **NOWY JORK** — Spędzając swe ostatnie lata na wyspach Hawajskich, zmarł tamże Charles Lindbergh sławny ze swego przelotu przez Atlantyk bez lądowania w 1927 r. W Nowym Jorku zmarł również Aleksander Sewerski, sławny konstruktor samolotów bojowych USA — pochodzenia rosyjskiego.
- ◆ **BRASILIA** — W kilku stolicach kraju odwołano defiladę dzieci i młodzieży szkolnej w Święto Niepodległości (7 września), ze względu na niebezpieczeństwo gwałtownego epidemii zapalenia opon mózgowych (meningitis). Jak np. w 26 szpitalach w São Paulo znajdują się prawie 2 tys. chorych.
- ◆ **RIO** — Kardyнал sanpaulistański D. Paulo Evaristo Arns oświadczył, że władze federalne oraz Konferencja Episkopatu Brazylii nawijają już od jakiegoś czasu przyjazny dialog na temat najważniejszych problemów kraju, kładąc kres "zimnym" stosunkom, które zapanowały od 10 prawie lat.
- ◆ **BRASILIA** — Minister Transportu Dirceu Nogueira potwierdził wiadomości zamieszczone w prasie, że rząd federalny zamierza utworzyć 2 kompanie rządowe: Portobrás i Hidrobrás, które kontrolować będą ruchem w portach morskich i rzecznych w Brazylii.
- ◆ **LIZBONA** — Rząd Portugalii zdecydował się udzielić niepodległości swej kolonii Guine-Bissau. Ogłoszenie tego aktu ma nastąpić 10 września br. Mówi się z tej okazji, że w armii portugalskiej istnieje rozłam wśród starszych i młodszych oficerów.
- ◆ **ADDIS-ABEBA** — Abissynijscy rządzą obecnie wojsko. Wyrazem tego jest pozabawienie cesarza Heile Selassie prawie wszystkich dóbr i odsunięcie go od władzy. W dodatku szereg najbliższych współpracowników cesarza znajduje się w więzieniu oskarżonych o korupcję.
- ◆ **PARYŻ** — Prezydent Francji Giscard D'Estaing pragnie zwolnić konferencję na szczycie Wspólnego Rynku Europejskiego, by wspólnie zaradzić inflacji jaką nawiedziła kraje tej organizacji, oraz by starać się o polityczne zjednoczenie zachodniej Europy.
- ◆ **BRASILIA** — Brazylija zakupuje od USA 80 tys. ton pszenicy, nabywa od Peru 5 tys. baryłek natry dennie oraz współpracować będzie z tym krajem nad eksploatacją miedzi w instalacjach kopalni.
- ◆ **PORTO ALEGRE** — W stolicy gauszowskiej odbyła się 37 Wystawa Stanowa bydła rasowego, w której wzięło udział 700 hodowców pochodzących z 11 państw Ameryki Łacińskiej. Wnie mówiąc o hodowcach z różnych stanów Brazylii. W otwarciu Wystawy (31 sierpnia) wziął udział p. Prezydent.
- ◆ **LONDYN** — Tegoroczne zbory pszenicy Wspólnego Rynku Europejskiego szacowane są na 43,4 miliony ton. Tymczasem w Kanadzie zbory te osiągną 19,3 mln. ton czyli o 2,8 mln. ton mniej niż w ub. roku. Pszenica kanadyjska wywożona jest głównie do Japonii i Chin.
- ◆ **LONDYN** — Rzecznicy wojskowi obliczają, że wyszczególnione w latach podwodnych przedstawia się w stosunku jak 3:1. w krątownikach 4:1, a jeśli chodzi o liczbę amerykańskich lotniskowców, ZSRR oraz Chardzieli gania USA.
- ◆ **BRASILIA** — Minister Rolnictwa Alysson Paulinelli jest zdania, że w najbliższych latach brazylijski eksport soi i kukurydzy pokryje wydatki związane z importem ropy arabskiej wynoszące 2,1 biliona dolarów.

Rumunia nadal podnosi głowę

OBCHÓD 30 ROCZNICY UWOLNIENIA KRAJU

W połowie sierpnia br. Rumuni obchodzili uroczystości związane z uwolnieniem kraju od okupacji hitlerowskiej. Głównym punktem tego obchodu była defilada wojskowa, którą wygłaszał prezydent państwa Nicolae Ceausescu mając u boku Aleksieja Kossygina oraz wicepremiera Li Eileen-nien. Podczas deflady komunistycznym. Do 30 lat żołnierze rumuńscy nie mieli helmów typu sowieckiego lecz własne — z przed II wojny światowej.

Innym ważnym szczegółem uroczystości była mowa prezydenta Nicolae Ceausescu, w której Rumuni podkreślił, że jego kraj chce nadal współpracować z państwami socjalistycznymi pod warunkiem jednak iż nie będzie to oznaczało przejście do nowych zasadach marksistowsko-leninizmu tj. na nie mieścił się innych państw do wewnętrznych problemów Rumunii, na poszanowaniu suwerenności danego państwa oraz na wzajemnym się użycia siły lub groźby celem rozwiązania problemów międzynarodowych.

RIZIO WACHOWICZ

Engenheiro civil, ex-prefeito de Araucária, candidato a Deputado Estadual.

Dia 15 de novembro, VOTE CERTO, vote em Rizio para Deputado Estadual.

Każdy naród, powiedział Ceausescu, ma wyjątkowe prawo wybrać te czy inną drogę dla swego życia narodowego i czuć się wolnym od wszelkiej ingerencji ze strony innego państwa. Wyrazem tego przekonania są wysiłki rządu rumuńskiego, by współpracować także z państwami kapitalistycznymi. W tych słowach szefa Rumunii dało się wyczuć wpływy marksistowskiego „protektora” jako Mao udziela Rumunii, by uchronić przed ewentualnymi następstwami niezależnej od Moskwy polityki Rumunii.

Z okazji 30 rocznicy uwolnienia Rumunii z okupacji hitlerowskiej prasa chińska zamieściła szereg artykułów w których podkreśla się przyjaźń jaka istnieje między obydwoma krajami opartą na zasadach marksizmu-leninizmu i między chińskie wychowanie. Dzienniki doniosły w szczególności, że dzielna postawa narodu rumuńskiego, który "nie boi się stawieć czoła brutalnej sile, ani przystępować z zewnątrz, byle tylko zachować swą suwerenność oraz swą całkowitą niepodległość".

Po wycofaniu się Grecji z NATO

Wycofanie się Grecji z Paktu Atlantyckiego (NATO) wywołuje utratę amerykańskich baz wojskowych w Grecji, co osłabiłoby bardzo równowagę sił na Morzu Śródziemnym, zwłaszcza pozycje VI floty USA. Nie więc dziwnego, że taka ewentualność niepokoi mocno naczelne dowództwo amerykańskie. Należy tu przypomnieć, że USA posiadają w Grecji 12 ważnych instalacji wojskowych różnego typu, jak np.: amerykańskie centrum komunikacyjne w Nea Makri, składy zapasów patrolowania dla floty w Atenach, specjalne moła dla niszczycieli amerykańskich w Atenach oraz dwa innych jednostek w zatoce Suda.

Najważniejszą jednak bazą wojskową USA w Grecji jest wyspa Kreta, na której są zainstalowane wyrzutnie pocisków rakietowych typu ziemia-ziemia oraz lotnisko dla odrzutowców amerykańskich w pobliżu Aten. Mówi się także, że NATO posiada w Grecji swą bazę i broń nuklearną. Amerykańskie bazy wojskowe w Grecji ustanowione zostały w 1953 r. tj. rok później po wstąpieniu Grecji do NATO. Głównie zaś siły

NATO złożone są z odrzutowców amerykańskich, angielskich i włoskich, które patrolują nieustannie Morze Śródziemne oraz Zatokę Perską.

W wypadku gdyby Grecja wycofała swym byłym aliancom dalsze utrzymanie ich wojskowych baz, flota i lotnictwo NATO musiałoby się przenieść do Włoch (głównie na Sycylię) lub do Hiszpanii, co oznaczałoby oddalenie ich od oznaczonych baz o 490 do 650 km. W ten sposób utrudnione by zostało wykrywanie obecności sowieckich łodzi podwodnych na Morzu Śródziemnym. Istnieje jeszcze jedno wyjście dla NATO: potowić Turcji by bazy alianckiej przenieść z Grecji na terytorium turckie. Na ten temat przynajmniej wypowiedział się turcki premier Bulent Ecevit.

Nie ulega więc wątpliwości, że utrata baz alianckich w Grecji pozabawiłaby USA skutecznego działania centrum elektronowego kierującego ruchem amerykańskiej floty i lotnictwa. Ponadto wyszła broni amerykańskiej do Izraela droga lotnicza, czy morską odbywałaby się bez skutecznej ochrony lotniczej, dawniej dotąd z baz w Grecji.

NA XXIII NIEDZIELĘ ROKU

I szły z nim rzesze wielkie, a obróciwszy się, rzekł do nich: Jeśli kto idzie do mnie, a nie ma w nienawiści ojca swego i matki i żony i dzieci i braci i sióstr, jeszcze też i duszy swojej, nie może być uczniem moim.

Zadaniem dzisiejszej Liturgii Słowa jest przedstawić nam, jak trudno ludzemu pochłoniętym sprawami ziemskimi odnaleźć prawdziwy sens życia i kierować się wskazaniami wiary.

MŁODY KOŚCIÓŁ

Kościół koreański jest pod każdym względem Kościołem młodym. Nie upięknio bowiem jeszcze 200 lat, kiedy Seung-milom (Piotr) Lee ochrzczony w Pekinie przeniósł wiarę do Hangu kraju.

W HISTORYCZNYM KOŚCIELE

Kościół farny p. w. św. Jana Chrzciciela i św. Bartolomeja w Kazimierzu Dolnym należy do najstarszych zabytków w Polsce. Sama parafia powstała w 1325 r. Wszystkimi zabytkami w świątyni opiekuje się gorliwie ks. kanonik Zdzisław Mackowiak.

JEDNEGO PIJAKA MNIEJ — JEDNEGO CZŁOWIEKA WIĘCEJ STWARZA... SARCOTON ZWALCZA PIJANSTWO Do nabycia w aptekach i drogeriach

GERHARD PETERS Comércio e Representação LAVOROS DE MADEIRA... Máquina para cortar grama, elétrico e manual, roupeiros de vime.

ŻYCIE RELIGIJNE

WIZYTA W POLSCE WICEGENERAŁA TOWARZYSTWA SALEZJANSKIEGO Warszawa — W Polsce przebywał ks. dr. K. Socha, szacany misjonarz odwołany szereg placówek tego Towarzystwa w Polsce.

WIARA PRZECIĘTNEGO CHRZEŚCIANINA W KANADZIE

Zostały tu opublikowane wyniki ankiety dotyczące wiary i praktyk religijnych przeciętne człowieka z ulicy. Ankieta została objęta 297 osób, 92,4 procent z nich wierzy w istnienie Boga.

RADIO GAMBIJU ZYE — 348 — 1520 KHZ... Boia música, Clube dos Sócios, Rádio Maria.

MARIA RODZIEWICZÓWNA MACIERZ

(POWIEŚĆ) — Ja postuję wam! — rzekła Magda. — Nie siędę. — Jasiak, chodź tutaj, co się pchasz między starszych. — Niech siedzi! — rzekł Kałaur, gdy się malec między nim a Szczepańskim ulokował.

Baba nalała kieliszek i obyczajem chłopskim począła biłogosiławić. — Daję nam Boże zdrowie, taj przeżywanie razem szczęśliwe, jak nas Bóg po tylu latach sprowadził.

Należy o nie radę. Musisz jednak — śmiało się stary. — Dostaniesz tam u mnie prawdziwego konia i nożyk, i kołatkę, i wóz, będziesz ciągle jeździć. — Dam ci na zimę czapkę z siwym barankiem i buty, i kozuszek, i czerwony pasek.

Jasiak odsunął się od niego, przytulił do Szczepańskiego, ten go ramieniem objął. Kałaur dalej się droczył. — Mam ci na zimę czapkę z siwym barankiem i buty, i kozuszek, i czerwony pasek.

Polonia Zagraniczna

WSPOMNIENIE O SP. ROMANIE DĄBROWSKIM Roman Radwan Dąbrowski. Dopiero po jego śmierci społeczeństwo polskie w Argentynie zdało sobie sprawę z ogromnej straty, jaką poniosło.

NIEMCY ZACHODNIE KANADA POLSKA PARTIA SOCJALISTYCZNA W NRF

Muzeum Golemberskiego w Nottingham E. Golemberski, ppwr. z AK, przybył do Anglii w roku 1945 i został przydzielony do 4 dyw. pieszoty w Szkocji.

W BRYTANIA MUZEUM GOLEMBERSKIEGO W NOTTINGHAM

E. Golemberski, ppwr. z AK, przybył do Anglii w roku 1945 i został przydzielony do 4 dyw. pieszoty w Szkocji. Po rozwiązaniu Armii Polskiej, pan Edward zajął się handlem starożytnych monet.

ŚWIECENIA KAPLAŃSKIE

W katedrze łomżyńskiej ks. biskup M. Sasinowski wyświęcił 8 nowych kapłanów. Niezwykły uroczysty charakter miały uroczystości udzielenia święceń kapłańskich 30 diakonów przez ks. biskupa Jopę w katedrze opolskiej.

WIADOMOŚCI Z POLSKIEGO PRZEMISŁU

W Lublinie rozpoczęto budowę fabryki odczynników chemicznych, która w przyszłości będzie najbardziej nowoczesnym zakładem tego typu w Polsce.

WIADOMOŚCI Z POLSKIEGO PRZEMISŁU Szczecińska Fabryka Mechanizmów Samochodowych "Polmo" — specjalizująca się w produkcji wałów napędowych i układów kierowniczych...

POULAN

Tylko Paczki PEKAO wolne od cla Wielki asortyment lekarstw Amerykańskich Gotowe do odbioru apartamenty w całej Polsce.

OWE CENY SAMOCHODÓW FIAT 125p/1300 model 74 od 1.700\$, do 1.820\$ FIAT 125p/1500 model 74 od 1.740\$, do 1.860\$

FERRAGENS NEGRÃO COMERCIAL LTDA. Rua João Negrão, 514 — Fones: 22-3972 e 23-6450 Caixa Postal, 6964 — Telegramas: "FERRONEGO" 80.000 CURITIBA PARANÁ

Charutaria Liberty

Gaitas de boca — para concerto — com Registro — Rodas para carrinhos de compras — Erva para chimarrão — Churrasqueiras — Caldirão de ferro — Espingardas de pressão — Lâminas, Registros — peças — consertos.

Przyroda

Z największą skruchą, Z gorliwym zarem, Otwieram oko. Sercem pojmuje, Ziemię szęroką. Tak wstał z zachwytem, Jak w duszy ryte — Doliny, góry, Tak samo właśnie, W liniach wyraźnie, Uwieczniam piórem.

"POLONICUM" Nazwa ta obejmuje Studium Języka i Kultury Polskiej dla Cudzoziemców przy Uniwersytecie Warszawskim, istnieje już około 20 lat. Przez cały ten okres prowadzi naukę języka polskiego dla studentów i stażystów z zagranicy studiujących w Polsce.

WIEDZI Z POLSKI W programie kursu przedwidziano za lektora, seminaria, konwersatoria, wykłady poświęcone tematyce literaturoznawczej, językowej, historii Polski, dziejom kultury polskiej, Polsce współczesnej.

OBRAZEK Z PRZESZŁOŚCI Warszawa — W pięknej scenarii wyjęcej się w budowie dużych jednostek transportowych odbyło się ostatnio w Warszawie spotkanie z dziejami starych przetransportowania 1000-300 metrów do morza.

Paczki PEKAO DO POLSKI

Najtaniej, najszybciej i najsprawniej otrzyma Rodzina i przyjaciele w Polsce przez PACZKI PEKAO tak zw. "DO WYBORU" oraz PACZKI SPECYFIKOWANE wg katalogu.

CHARUTARIA LIBERTY

Gaitas de boca — para concerto — com Registro — Rodas para carrinhos de compras — Erva para chimarrão — Churrasqueiras — Caldirão de ferro — Espingardas de pressão — Lâminas, Registros — peças — consertos.

TRUDNE ZADANIE

Wielki mój, ty, jak zapisał, Słońca promienie pod prostym kątem I gwiazdki o śmiejących rysach, Gdy noc zawładnie horyzontem.

Usina de xisto poderá ter decisão no Governo Geisel

O presidente do Conselho Nacional do Petróleo, General Araken Oliveira, afirmou que ainda no Governo Geisel (até 1978) o Brasil estará produzindo gasolina em escala industrial a partir do xisto betuminoso. A usina-piloto que vem funcionando há alguns anos em São Mateus do Sul, no Paraná, já recolheu dados importantes que justificam o empreendimento.

A principal informação é de que as futuras usinas poderão obter o barril de petróleo ao custo de 7 dólares, embora sejam necessárias duas toneladas de xisto para cada barril. Até agora, ex-

plicou o presidente do CNP, a usina-piloto tem se comportado como fonte de informação, realizando inúmeros testes destinados à futura implantação dos projetos industriais. Mas como já se chegou à conclusão de que os empreendimentos nessa área são amplamente viáveis, o próximo passo do Governo será o de construir as usinas definitivas.

Numa conferência realizada na Confederação Nacional da Indústria, com a presença de representantes das principais companhias de petróleo, Araken Oliveira abordou a política energética brasileira e reafirmou que

o Governo não pensa em fazer concessões às empresas estrangeiras. Mas a uma pergunta sobre a possibilidade de o Brasil ampliar seus recursos no setor de lavra e pesquisa petrolífera, araken afirmou que não estava em condições de responder. Embora não se desculpando do petróleo, disse, o governo tem no momento como meta prioritária o aproveitamento do carvão. Os processos de beneficiamento e mineração do carvão passam, no momento, por uma fase de modernização de modo a reduzir os custos e aumentar a participação do produto como fonte de energia. Araken

Oliveira afirmou que qualquer iniciativa no setor carbonífero será muito bem recebida pelo Governo. Sobre o carvão descoberto no vale do Rio Tocantins, informou que as camadas são muito finas e apesar da boa qualidade que apresentam não justificam investimentos. As pesquisas prosseguem, havendo esperança de que sejam encontradas jazidas mais expressivas.

RE-REFINAÇÃO

Cercado pela imprensa, após a conferência, o presidente do CNP respondeu a diversas perguntas, inclusive

sobre possíveis concessões a empresas estrangeiras para a lavra e pesquisa de petróleo. "O Ministro das Minas e Energia, Shigeaki Ueki, nunca disse que adotaríamos uma política de concessão. Eu estava sentado ao seu lado, quando ele afirmou que no mundo de hoje ninguém mais faz concessões para a exploração do petróleo. Fiz até anotações a esse respeito" disse.

Sobre a construção de usinas para a re-refinação de óleos combustíveis usados, revelou que o CNP já recebeu duas propostas: uma da Shell e outra da Petrobrás. "Em outros países os óleos usados vêm sendo reaproveitados numa proporção de 20 a 25 por cento. Aqui no Brasil, não chegamos a 3 por cento. Dentro do programa governamental de economizar combustíveis, fizemos

um apelo aos empresários e suas vistas para o problema dos óleos usados. As novas usinas que deverão surgir no setor de refino não deverão trabalhar com pequenas indústrias, já se dedicam a esse processo. Estas, naturalmente, já se adaptam a padrões tecnológicos. O refinamento por outras empresas não significa que haja quebra do monopólio, uma vez que se trata de matéria já utilizada".

Araken Oliveira também falou sobre a mistura de álcool na gasolina, referindo-se ao Centro de Pesquisas da Aeronáutica, em São José dos Campos, que tem realizado numerosas pesquisas. Presentemente, há 200 motores são testados para que se chegue a proporção ideal da mistura.

Exército ativo

1. A maior parte dos brasileiros entende que o Exército cabe somente produzir segurança, isto é, proteção contra inimigos externos e internos. Ainda não foi desenvolvida, em termos globais, uma campanha vigorosa que mostre as numerosíssimas áreas onde atua a força armada terrestre, responsável por clima de tranquilidade necessária para trabalhar e produzir.

2. Neste momento, o Exército mantém pelotões isolados nas selvas da Amazônia, destacamentos afastados em Mato Grosso e batalhões plantados nas barrancas do Paraná. Difícil, porém, evitar uma invasão de grupos predatórios, impedindo a criação de quilombos estrangeiros. Garantem o trabalho, prestam assistência médico-dentária e mantêm escolas para as populações raras e isoladas.

3. O Exército foi pioneiro nos trabalhos de abertura de vias de transporte, construção de rodovias e ferrovias, assentamento de linhas telegráficas, formação de especialistas em educação física, ensino de engenharia especializada, colonização de áreas fronteiriças, interiorização da cultura, assistência em caso de calamidade pública, operações de busca e salvamento.

4. Grande é a sua atividade nos campos social e econômico, como a engenharia de construção e hidráulica, de telecomunicações, de suprimentos, de cartografia, assistência sanitária e veterinária, recreativa e comunitária. Oito colégios militares e a Escola Preparatória de Cadetes ministram ensino de I e II Graus a quase seis mil alunos. Nas fábricas militares, mais de oito mil alunos recebem instrução profissional.

5. O rompimento da barragem de Orós, em 1961, encontrou o Exército em várias frentes, evacuando a população, distribuindo alimentos e víveres, providenciando a instalação de acampamentos, o transporte e o trabalho de engenharia. As enchentes no Sul, em 1965, mostraram ao Exército ativo, restaurando pontes, construindo novas passagens, guiando o transporte pesado e prestando socorro à população. A mesma atividade pôde ser constatada nos anos de 1966, 1967 e 1971, na Guanabara e Rio de Janeiro, por ocasião das inundações.

6. Os jovens que ingressam na caserna, anualmente, concluem o serviço militar ostentando uma profissão. Os analfabetos regressam à vida civil sabendo ler e escrever. O quartel inculca espírito de ordem, disciplina e método aos jovens. Molda-lhes a personalidade, desmolda-os, dá-lhes confiança, forma-os. E integra-os nos salutar hábitos de higiene.

7. Manuseando técnicas de seleção de pessoal, o Exército dá fundamental importância ao homem. Daí a afirmação: "Todo exército vale o que valem os seus homens; os mais arrojados projetos, os mais perfeitos engenhos, os mais eficientes armas que a inteligência possa produzir pouco servirão, se não estiverem a serviço de homens capacitados física, técnica e moralmente".

8. De cada grupo de 700 habitantes brasileiros, apenas um é soldado. Há somente um soldado para cada 71 Km2 do território nacional. O custo do Exército por habitante, em dólares, coloca o Brasil em 60.º lugar no mundo e em 6.º na América Latina, gastando dez dólares anuais, per capita.

Transcrito do "Correio Riograndense"

7 de SETEMBRO

(Casimiro de Abreu)

Foi um dia de glória! O povo ativo Trocou, sorrindo, as vozes do cativo Pelo cantar das festas! O leão indomável do deserto Bramiu, soberbo, dos grilhões liberto No meio das florestas!

Lá, no Ipiranga, do Brasil o Marté, Enrolado nas dobras do estandarte, Erguido no agosto porte, Cercada a fronte dos laureis da glória, Soltou, tremendo, o brado da vitória: — Independência ou Morte!

O santo amor dos corações ardentes Açou eco no peito dos valentes, No campo e na cidade, E nos salões, do pescador nos lares, Livres soaram hinos populares, A voz da liberdade!

A roda da bandeira sacrossanta, Um povo esperançoso se levanta Infante a sorrir! A nação do letargo se desperta, E livre marcha pela estrada aberta As glórias do porvir!

Gwinea Bissau independente república

DATA NEPODELEGOSI — 10 WRZESNIA 1974 R.

Po czterech wiekach panowania portugalskiego, male terytorium afrykamskie Gwinea-Bissau otrzymało swa niepodleglosc, stajac sie nowa republika Czarneho Ladu. Aktu tego dokonali wyslanniki prezydenta Portugali generala Antonio Spinoia w obecnosci przedstawicieli ONZ, wladz powstanskich oraz ogromnej rzeszy bylobcow. Rownoczesnie Portugalia nawiazala stosunki dyplomatyczne z nowa republika, w ktorej glownym czyikiem jest portugalski.

Gwinea-Bissau liczy 36.125 km kw. powierzchni tj. troche wiecej niz obszar Holandi, 528 tys. mieszkancow i zalicza sie do najmniejszych i najbledniejszych kolonii portugalskich w Afryce. Glownym zajemcem tamajszej ludnosci jest rolnic-

two i chow bydla. Kolonia ta wywolozila do Portugali: rzeszy ziemne, drzewo buldowe, olej z palm, kawkauk i wosk. Importowala zaas: material do ubraa, zelazo, stal, oleje smarowe, lekarstwa itp. Wielkim natomiast zwycistwem polityki portugalskiej bylo oddzielenie wyspy Cabo Verde od zagadnienia niepodleglosci Gwinea-Bissau, jak tego domagal sie przywodcy powstancow. Prezydent Spinoia oswiadczył bowiem, ze kwestia niepodleglosci tej wyspy rozstrzygnieta zostanie poprzez plebiscyt, w ktorym ludnosć wypowie sie, czy chce nalezec do Portugali czy do nowopowstalej republiki. Cabo Verde jest wazna baza woj-skowa Portugali i waznym

wzlem nawigacyjnym dla statkow.

Archipelag Cabo Verde sklada sie z 10 wysp i 5 malych wyspek.

Jest prawie pewnym, ze ludnosć innych wysp sasiednich z Cabo Verde jak np. S. Tomé i Principe rozstrzygnie o swym losie drogą plebiscytu.

Waznym szczegolem ktorego nie mozna pominac jest, ze niepodleglosciowa partia w Guine-Bissau utworzyl w 1956 r. Amilcar Cabral i ktora przybrala nazwe PAIGC (Partia Niepodleglosci Gwinea i Cabo Verde. Partia ta otrzymywala material wojskowy z ZSRR, Czechoslowacji, Niemiec Wschodnich i Kubry, stajacaj najlepiej zorganizowany ruch powstanczy w calym Afryce.

Po konferencji w Bukareszcie

W stolicy rumuńskiej zakonczyla sie swiatowa konferencja Ludnosciowa z udziałem delegatow 149 pastw. Juz w poczatkowej faze debat delegat podzielil sie na dwie wielkie grupy: jedna — broniaaca obywatelskiej limitacji urodzin, druga — sprzeciwiajaca sie tej limitacji. Do pierwszej grupy nalezaly państwa "rozwiniete", do drugiej zaś — "Trzeci swiat. Pierwszej grupie przewodzil delegat Stanow Zjednoczonych, drugi — delegat Argentyny.

Wysunieta glowna teza, wy do 1985 r. wszystkie narody swiata mialy moznosc do legalnej i bezplatnej regulacji urodzin — poniosla klęskę. Delegat narodow "niebezpiecznych" oswiadczyli zgodnie, ze rozwój ekonomiczny jakiegos kraju jest najdoskonalym sredkiem antykonpopcyjnym, czego dowodem sa państwa zachodniej Europy, w ktorch wzrost demograficzny jest niskoprosentowy.

Podczas obrad zwycistwo odniosla zasada, ze przyrost naturalny ludnosci jest sprazgnie danego państwa i ze dalszo wazniejszym problemem jest wejcie na droge rozwoju, majac zapewniona poylone krajow "rozwinietch". Skonyne rynki zbytu i produkcja krajow slabo rozwinietych. Dla wpiu brawo na polu rolnictwa i hodowli bydla. Czlonkowie tej misji zwiedzili m. in. wielka wystawe byla rasowego w Porto Alegre.

◆ KOPENHAGA — Miedzynarodowa Federacja Wydawcow Dziennikow nagrodzila "Zlotym Piorem Wolnosci" naczelnego dyrektora paullstanskiego dziennika "O Estado". Jest nim dr. Julio Mesquita Neto.

◆ BRASILIA — Prezydent Geisel wyslal do Kongresu projekt przeduzenia waznosci karty tozsamosci — model 19 — o do padzietnika 1976 roku. Bylo to konieczne, poniewaz jedynie 1/3 czlonkowozem zdotala dotad zalatwic formalnosci zwiazane z zmianą tego dokumentu.

◆ PARYZ — Powiesciopisarz sowiecki Wladimir Maksimow przebywajacy w Paryżu oskarzyl lewicowych pisarzy Zachodu o wielka podlosć w swiadomym zamiezczeniu przeladnow intelektualnych w ZSRR. Tymczasem w Londynie odbędzie sie zjazd 50 prawnikow pochodzacych z 19 krajow, by zbadać sytuacje Zydow w Sowietach.

◆ MANAGWA — Dotychczasowy prezydent Gwatemali — gen. Anastasio Somoza oglosil sie juz zwycieczą w wyborach na prezidenta kraju mimo, ze wiekszosć urn z glaskanymi nie zostala jeszcze otwartą. Dotad Somoza otrzymał znakoma wiekszosć 15 tysiecy głosow.

◆ MOSKWA — Na cmentarzu w Moskwie, na grobie zmarłego zefa ZSRR — Nikity Chruszczowa powstaje wielki pomnik w postaci trzech wielkich blokow granitowych i trzech marmurowych z wielką tablica z brazu. Pomnik ten stawia rodzina Chruszczowa.

W KALEJDOSKOPIE

◆ RIO — Najwieksze dane na gubernatora zjednoczonych stanow Rio i Guanabara ma gen. Golbery de Outeiro e Silva, obecny szef cywilnego gabinehu prezydenta państwa. General ten jest osobistym przyjacielcm p. Prezydenta, nie sa jednak klimat w handlowa bawia w Brazylili

◆ RIO — Francuski misja handlowa bawia w Brazylili w ub. tygodniu, przagnac nawiazac szersze kontakty handlowe z państwem, jak np. Brawe na polu rolnictwa i hodowli bydla. Czlonkowie tej misji zwiedzili m. in. wielką wystawe byla rasowego w Porto Alegre.

◆ LONDYN — Amerykanski odtrowicowcy wywiadcowcy "Lockheed SR-71" pobil swiatowy rekord szybkości miedzy Londynem a Nowym Jorkiem, przelatujac przestrzen 5,618 km w ciagu 1 godziny i 55 minut. Dawniejszy rekord nalezala również do amerykanskiego odtrowcuwa "Phantom F-4K".

◆ WASHINGTON — Prezydent Ford zwrocil sie do Kongresu z prosba o udzielenie Niskonowi rocznej pensji w sumie 850 tys. dolarow. Nixon pragnie otworzyc własne biuro w 1750 t. Kalifornii

◆ WASHINGTON — Prezydent Ford korzystajac z władzy jaka mu daje Konstytucja USA, zwolnil Nixona od dalszego procesu grozacego mu w wyniku afery Watergate.

◆ MADRYT — General Franco po powrocie do zdrowia objal z powrotem rzady w Hiszpanii.

◆ Campinas — Instytut Agronomii w Campinas (SP) po 17 latach ucizajliwych badan zdotal wyhodowac nową odmiane wiecie, lecz miasto Bandung (Indonezja).

◆ RIO — nZaczna wzyskaja ceny alkoholu, ktorego litr kosztuje obecnie na rynkach zagranicznych 3 krotniej, wplynascie alnie niewiaptliwie hamulano na plan rzdawdy, by zmieszac alnie niewiaptliwie hamulano na pojazdow mechanicznych.

◆ NOWY JORK — Prof. Norman Borlaug zdobywca Nagrody Nobla za swe osiagniecia w nadzyczynajnych zbiorach rolnych oswiadczył prasie nowojorskiej, ze jeszcze w tym roku miliony ludzi na swiecie zginą z braku zywnosci.

DZIEN ZOŁNIERZA POLSKIEGO
(RIO DE JANEIRO — 16-8-1974)

Delegacja Stowarzyszenia Polskich Komatantow SPK w Rio de Janeiro w osobach: Janusz Pawelkiewicz — prezes, Adam Kozlowski i Henryk Kozankiewicz — wice-prezesi w asyście generala Plinio Pitalunga prezesa Komb. Braz., Admirala Julio de Sa Birenbach dowódcy I-go Okregu Morskiego, Brygadiera Faber Cintra dowódcy 3 Zony Lotniczej, Marszałka Cordeiro de Farias i pulk. Paulo Ramos i Tinoco, sklada wieniec pod pomnikiem poległych w II wojnie swiatowej.

Szczepionka francuska dla Brazylili

W CIAGU ROKU BRAZYLIA OTRZYMA 60 MILIONOW SZCZEPIONEK

Minister Zdrowia Paulo de Almeida Machado bawil niedawno z wizyta we Francji, gdzie zamowil w tamtejszych laboratoriach 60 miliony szczepionek przeciw "meningite". Zamowienie to wykonane bedzie w ciagu roku 1974/75 osiagajac 60 mln. jednostek. Szczepionki te naleza do typu "C", podczas gdy typu "A" sprowadzane sa ze Stanow Zjednoczonych. Tym sposobem wzladze rzadzowe przagną przedslawiac srodek ochronnosci, by slawiec zlozo tej epidemii nie tylko w roku biezacy, lecz takze zapobiec niebezpieczna choroba na przyszly okres zimowy. Instytut francuski "Merieux produkujej szczepion-

ki przeciw "meningite" zgodzil sie rowniez na zaistnialowanie w Brazylili swego laboratorium, by zaopatrzyc Brazylie w te szczepionki jak rowniez przeciw innym chorobom zarazliwym. Dwa instytuty bakteriologiczne: niemiecki i paulistanski wspolpracowac beda z Instytutem francuskim "Marieu", by z czasem przejac w swe reze fabrykacje powyzzszych szczepionek. Instytut francuski posiada juz w Campinas (SP) swe laboratorium wyrabiajace szczepionke przeciw pryssyzeczce u bydla.

Powazne zamowienia w tym semym Instytucje francuskim zrobily rzady Argentyny i Wenezueli, by pow-

ziac skuteczne srodki w przewidywaniu ewentualnego wybuchu tej epidemii w ich krajach. Brazylia jednak zapewnila sobie pierwszenstwo w dostarczeniu powyzzszej szczepionki przez Instytut francuski, ze wzgledu na liczne wypadki choroby "meningite". Oblicza sie, ze ponad 10 tys. osob zapadlo na te choroby w ronznych stanach kraju, glownie w stolicy paulistanskiej i w para-ranskim mieście Londrina.

Brazyljskie Ministerstwo Zdrowia zapewnilo spoleteczenstwu, ze przeprowadzil sie masowe szczepienie przeciw "meningite" stosownie do liczby szczepionek nadsytajacych z Francji i z USA.

W obronie bogactw morskich

W WENEZUELI TRWAJA OBRADY Z POLECENIA ONZ

Od kilku juz tygodni odbywa sie miedzynarodowa konferencja w Caracas na temat ustanowienia praw regulujacych terytorialnosć wod morskich danego państwa. Walka toczy sie o suwerennosć i autodeklaracje państw nad wodami terytorialnymi okalajacymi ich wybrzeza. Dyskusja toczy sie wokół problemu, ile km ma wyniosc pas terytorialnych wod krajow nadmorskich. Szerzeg państw Ameryki Laciniejskiej bronil tezy, ze szerokosć tego pasu powinna wyniosc 200 km, podczas gdy inne kraje z USA na czelo domagajacy sie ograniczenia tego pasu do 12 km.

wszystkich stron. Niewiadomo, czy dojdzie do ugody pomiędzy 120 państwami "nieodrozwinietymi" broniacymi 200-kilometrowego pasu swych wod terytorialnych — a 30 krajami "rozwinietymi" z USA, ZSRR, Francja, Wielka Brytania i Japonia na czelo.

Rozmowy francusko-niemieckie

TEMATEM: CIĘZKI KRYZYS EKONOMICZNY W EWG

Kancelarz NRF — Helmut Schmidt odbył ostatnio rozmowy z prezydentem Francji Giscard d'Estaing w Paryżu na temat wielkiej inflacji jaka nawiedzila państwa Zachodniej Europy, uważane dotad za wzor za moznosci i dobrobytu: Niemcy Federalne i Francja. Kancelarz Schmidt jest przekonany, ze jedynie solna współpraca ekonomiczna USA, Japonii, W. Brytanii, Francji i Niemiec zdolna jest zapobiec dalszej inflacji. Jakkolwiek Niemcy Federalne zanotowały w poczatku br. saldo 10 miliardow dolarow w swym bilansie, stan ekonomiczny tego kraju nie przedstawia, sie różnowo. Niemieckie biura statystyczne zarejestrowaly w pierwszym porycu br. prawwie 43-procentowy wzrost bankructw przedslawiloz przyratnych w stosunku do tego samego okresu ub. roku.

Kancelarz NRF — Helmut Schmidt odbył ostatnio rozmowy z prezydentem Francji Giscard d'Estaing w Paryżu na temat wielkiej inflacji jaka nawiedzila państwa Zachodniej Europy, uważane dotad za wzor za moznosci i dobrobytu: Niemcy Federalne i Francja. Kancelarz Schmidt jest przekonany, ze jedynie solna współpraca ekonomiczna USA, Japonii, W. Brytanii, Francji i Niemiec zdolna jest zapobiec dalszej inflacji. Jakkolwiek Niemcy Federalne zanotowały w poczatku br. saldo 10 miliardow dolarow w swym bilansie, stan ekonomiczny tego kraju nie przedstawia, sie różnowo. Niemieckie biura statystyczne zarejestrowaly w pierwszym porycu br. prawwie 43-procentowy wzrost bankructw przedslawiloz przyratnych w stosunku do tego samego okresu ub. roku.

Poczawszy od stycznia 1974 r. okolo 3,5 tysiecy firm oglosila upadlosc. W liczbie tej znajduje sie az 600 przedslawiloz budowlanych oraz 542 firmy uslugowe, ktore nie wytrzymały konkucy.

W zaqadnieniu tym chodzi nie tylko o eksploatacje bogactw morskich jak np. rybolsctwo, ropa naftowa, bezpieczenstwo wybrzezy, komunikacja morska i lotnicza. W grę tu wchodzi rowniez aspekt militarny. Tak np. Stany Zjednoczone i Związowiek sowieckich uważaja, ze giebiny oceanow stanowia mogą w przyszlosci "teren" walki miedzy nieprzyjacieliskimi lodziami podwodnymi. Zgodzil sie na pas wod terytorialnych szerokosć 200 km (od wybrzeza) oznaczaloby przystac na kontrole kilku państw nad 100 ciesninami i przesmykami, jak np. Gibraltar, Dover-Calais, Malaga, wejscie na Morze Baltyckie, Czerwone, Ocean Indyjski itp.

Impresões de uma viagem à Polônia

Pe. Frei Alberto Stawiński

MONUMENTOS HISTÓRICOS EM CRACÓVIA

Em Cracóvia contam-se às centenas os gradiosos monumentos históricos. Todos eles pertencem ao período compreendido entre o século 13 e o século 16. Nessa época o Reino da Polónia tinha atingido o auge do seu desenvolvimento religioso, político, económico e cultural. Em assunto do santuosas igrejas e catedrais, bem como de grandiosos monumentos de arte, a Polónia rivalizava, então, com os mais adiantados países europeus. Dentro do perimetro urbano da parte antiga de Cracóvia (Stare Miasto) foram erguidas, naquela época, nada menos do que quarenta artísticas e monumentais igrejas, cujas linhas arquitectónicas e riquezas artísticas enchem de asombro aos turistas de outros países.

Dediquei cinco dias inteiros para visitar as principais maravilhas da velha Cracóvia. Pela segunda vez palmitelhe, em todas as direções o famoso Mercado de Cracóvia (Rynek Krakowski), considerado o maior do mundo, pois abrange uma área de 200 m. por 200 m. Naquela dia (21 de julho) estava sendo armadas gigantescas arquibancadas em preparação às comemorações nacionais do Renascimento da Polónia, que, todos os anos, são celebradas enfaticamente no dia 20 de julho. Centenas de enormes alvibrubras tiras de pano drapejavam em todos os edificios que contornam o recinto desse colossal Mercado. De hora em hora reboavam nos ares os ecos do clarim que do alto da torre da Igreja de Sta. Maria (Kosciól Mariacki) modulava as notas do famoso "Hejnał Mariacki" (Hino Mariak).

Nas proximidades do "Rynek Krakowski" encontra-se uma das mais lindas igrejas da Polónia. Foi construída em estilo barroco por determinação do corpo docente da universidade cracoviense. As esculpturas das estaladas do presbitério, realçadas pelas delicadas pinturas de Szymon Czechowicz, superam qualquer imaginação. Merecem, também, especial enfoque: o túmulo de São João Câncio e os monumentos de Julio Slowacki e do genial astrónomo polonês, Nicolau Copérnico. A pequena distância, aparece a Igreja dos Dominicanos que remonta ao século 13. Com o convento forma imponente conjunto. Predomina o estilo gótico. Ao longo dos séculos essa monumental igreja tem sofrido diversas modificações. Em 1850, um pavoroso incêndio causou-lhe danos enormes, reduzindo a cinzas decorações artísticas, quadros históricos e altares de incomparável valor estético. O interior dessa igreja com suas três imponentes naves com suas dez encantadoras capelas laterais foi, inteiramente, restaurada. Mas, no pátio interno do convento, guardacnedo de arcarias, aparecem, ainda, os vestígios das chamadas destruidoras. Os padres Dominicanos dedicam-se, especialmente, a ministrar cursos de religião à classe estudantil do curso secundário e universitário. Tive o prazer de conversar com um grupo de jovens estudantes que, mesmo na temporada das férias, não deixam de frequentar o curso de religião. Todos eles me declararam, espontaneamente, que para eles o conhecimento profundo da religião apresenta a base da formação cristã, familiar e comunitária. E, realmente, impressionante o entusiasmo com que a mocidade estudantil polonesa se dedica ao estudo da religião. Para

eia a religião é parte essencial da vida e não apenas um verniz ou uma enfeite de aparência científica. Não longe da igreja dos Dominicanos fica a igreja dos Padres Franciscanos Conventuais, construída em forma de cruz grega no ano de 1269. Tornou-se centro de atração de turistas e artistas por causa das famosas decorações do transepto e dos coloridos e fantásticos vitrais, idealizados pelo célebre pintor Estanislau Wyspianski. Os vitrais de São Francisco de Assis e da Bem-aventurada Salomé são considerados obras-primas de arte. Nessa igreja, em 1886, foi batizado o príncipe da Lituânia, Ladislau Jagiello, antes de casar com a rainha Jadwiga. Desse casamento resultou a união da Lituânia e da Polónia num só reino.

No quarteirão da antiga Cracóvia (Stare Miasto) surpreendeu-me o grande número de ruas com os nomes de Ordens Religiosas: ulica Bernardyńska (rua dos Bernardinos), Dominikanska (dos Dominicanos), Kapucyńska (dos Capuchinhos), Franciszkanska (dos Franciscanos), Trzynaitarska (dos Trinitários), Pijarska (dos Religiosos das Escuelas Pias), Paulińska (dos Paulinos), Cystersow (dos Cistercienses), Karmelicka (dos Carmelitas), Bonifratrowska (dos Irmãos de São João de Deus) Felicianek (das Irmãs Felicianas), Kanonicka (dos Cônegos). Isso mostra não só o notável número de Ordens Religiosas existentes naquele setor de Cracóvia, senão também a grande estima que as mesmas gozam no seio da sociedade. Igualmente, inúmeras são as igrejas que levam o nome de um santo. De tudo isso se infere o elevado nível de religiosidade da antiga cidade de Cracóvia.

Desenvolvimento, participação e bem-estar aos 152 de Independência do Brasil